

Hørselshemmedes Landsforbunds Ungdom (HLFU)
The Norwegian Youth Association of the Hard of Hearing

Høringsuttalelse – forskrift om kvalitetssikring i høyere utdanning og fagskoleutdanning

Hørselshemmedes Landsforbunds Ungdom (HLFU) er en organisasjon for ungdom med hørselsutfordringer. Våre medlemmer er fra 0-35 år. Vi driver primært med å arrangere aktiviteter og møteplasser, sprer kunnskap og informasjon og arbeider interessepolitisk med å sikre våre medlemmers interesser. Vi arbeider også med å forebygge hørselsskader i befolkningen som helhet. HLFU har ca 1200 medlemmer.

HLFU har sett på forslag til ny forskrift om kvalitetssikring i høyere utdanning og fagskoleutdanning. Våre hovedpunkter i denne høringsuttalelsen er følgende:

- Det er ingen instans som har tilfredsstillende rutinemessig kontroll-, godkjennings- og tilsynsfunksjon for universell utforming og tilrettelegging for funksjonshemmede studenter ved høyskoler og universiteter i Norge.
- HLFU mener at denne kontroll- og tilsynsfunksjonen bør plasseres som en del av NOKUTs mandat og at NOKUT må tilføres kompetanse og ressurser til å ivareta denne funksjonen på en tilfredsstillende måte.

Bakgrunn

En undersøkelse utført av HLFU i 2008 og tilbakemeldinger vi får fra våre studerende medlemmer tyder på at tilretteleggingen for hørselshemmede i høyere utdanning er mangelfull og at det dermed er et reelt behov for oppfølging av tilretteleggingen for funksjonshemmede ved norske universiteter og høyskoler.

I 2008 gjennomførte vi i HLFU en spørreundersøkelse der vi ba 27 høyskoler og universiteter i Norge svare på spørsmål om tilrettelegging for hørselshemmede. Undersøkelsen avdekket til dels store mangler og store forskjeller i tilretteleggingen for hørselshemmede. Eksempelvis var det kun 5 av institusjonene som oppgav å ha visuell varslings- og tilfellebrann og kun 3 av institusjonene hadde skrankeslynge installert. Tilgangen til teleslynger, kanskje det viktigste hjelpemiddelet for mange hørselshemmede, var sterkt begrenset ved mange institusjoner, og flere av institusjonene hadde ikke teleslynge i det hele tatt.

Mange av institusjonene oppgir at de tilrettelegger ved behov – noe som etter vår erfaring kan ta lang tid og medføre mye byråkratisk navigering av den enkelte bruker

for å få til. Resultatet er gjerne at verdifull undervisningstid går tapt og krefter som kunne vært brukt på studier blir brukt på å sørge for at man får det man har krav på.

Det er vår bestemte mening at et minimum av utstyr må være på plass uavhengig om behovet er der eller ikke slik at dette står klart fra første dag. Det er også viktig at utstyret fungerer og at det er enkelt å bruke, noe som langt fra er selvfølgelig ifølge tilbakemeldingene vi får fra våre studerende medlemmer.

Tilbakemeldingene tyder også på at det er et stort forbedringspotensial i kommunikasjonen mellom student og institusjonen og i kunnskap om tilrettelegging for hørselshemmede på institusjonene.

Disse erfaringene støttes også av akademisk forskning. Eva Magnus skriver i sin nye doktorgradsavhandling "Student som alle andre" (Magnus, 2009:280) at *Lovverket krever at omgivelsene på studiestedet i så stor grad som mulig skal være universelt utformet (Lov om universiteter og høyskoler, 2005). Erfaring viser derimot at mye gjenstår før dette er realiteter.*

Mangelfull overordnet kontroll

For at det skal bli framdrift med arbeidet med å sørge for et universelt uformet læringsmiljø og et tilfredsstillende tilretteleggingstilbud er det nødvendig med overordnet rutinemessig kontroll, tilsyn og godkjenning. Dette mangler i dag. Det er kun igjennom rutinemessig tilsyn og oppfølging at det blir tilstrekkelig fokus og framdrift på dette området.

Det er primært to lover som regulerer tilrettelegging og universell utforming i høyere utdanning:

1. § 4-3. i lov-2005-04-01-15 (Universitets- og høyskoleloven)
2. Lov 2008-06-20 nr 42: Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne.

Disse lovene krever samlet sett at læringsmiljøet i høyere utdanning er utformet etter prinsippet om universell utforming og at det er straffbart å ikke tilrettelegge læringsmiljøet for funksjonshemmede.

Ifølge universitets- og høyskoleloven er det styrene ved de enkelte institusjonene som er ansvarlige for tilrettelegging og universell utforming av læringsmiljøet. Det er Arbeidstilsynet som fører tilsyn med at kravene i loven overholdes, men de har etter eget utsagn ikke kapasitet til å føre tilsyn på dette området, men forholder seg til enkeltsaker som blir rapportert inn.

Loven om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne har en aktivitets- og rapporteringsplikt som innebærer at offentlige virksomheter og større private virksomheter i årsberetninger skal rapportere hva man har gjort for å fremme lovens formål. Det er heller ikke her noen som fører et overordnet systematisk tilsyn og kontroll.

NOKUTs rolle

Da NOKUT allerede godkjenner kvalitetssikringssystemer for det faglige opplegget ved høyskoler og universiteter, er det praktisk og nærliggende å utvide dette mandatet til også å gjelde kvalitetssikringssystemer for tilrettelegging for funksjonshemmede studenter og et universelt utformet læringsmiljø. Slik vil det igjennom rutinemessig kontroll, tilsyn og godkjenning bli satt fokus på tilrettelegging og universell utforming og bidra til å virkeliggjøre lovens intensjon.

For at NOKUT skal kunne ivareta en slik funksjon er det en forutsetning at NOKUT tilføres nødvendig kompetanse og ressurser til å håndtere denne oppgaven på en tilfredsstillende måte.

NOKUTs eventuelle tilsyn på dette feltet vil bidra til en best mulig tilrettelegging for funksjonshemmede i høyere utdanning og en universelt utformet læringsmiljø som sikrer like muligheter for alle i praksis.

Med vennlig hilsen,

Fredric Sagen (sign.)
Leder HLFU

Christopher Lyngaas (sign.)
Ungdomskonsulent HLFU